

BEFRIANDE DIKTER I LIVETS OCH NATURENS CENTRUM

När jag nu läser Lennart Sjögrens diktsamling, "Sent, tidigt", slår emot mig en spontan insikt om livets skörhet och dess omedelbara komplexitet. Ja, en sorts intim läsoplevelse, där paradoxen, motsatserna, visar sig ständigt närvarande.

Tidigt stiftade jag bekantskap med Sjögrens poesi. Med småländska och öländska referenser är det lätt att hitta ett motiv och innehållsliga förklaringar; de klara och tydliga motsättningarna mellan ljus och mörker, den skogsmörka granen och de öländska lövträden, som sjuder av ljus och hopp. Svårmodet och livsnjutningen blandas i poetens värld på ett naturligt sätt, där man också kan säga att inlandet och sjölandskapet korsbefruktar varandra i diktens ordverkstad. Poeten, nästan klädd i klassisk siarröst, tolkar naturens mysterier och lyfter upp mot hissande horisonter i samma stund, som de halsbrytande havsdjupen kan uppenbaras.

Lennart Sjögren, sedan länge förankrad i Byxelkrok och Ölands kulturlandskap, gav ut sin första bok i slutet av 50-talet. Läsaren kan följa hans envisa, jordnära poetik genom åren. Detta sammanfattas i några rader från essäsamlingen Tornet från 1978, där poeten skriver:

Jag vill tänka mig tingens värld som en värld av träekar, träspel, träaxlar. Träkuggar som griper in i varann. Tunga, svängande skivor som allt hastigare roterar. En värld som knakar och rister av den kraft som driver sig fram genom den. Vinden som ökar, hjulen som slungas allt hastigare runt sin axel..."

Mycket berömda ord av författaren kommer också från diktsamlingen Havet, 1974, där den långa havsdikten mullrar, otröttligt under havsdjupen. Och en pågående samhällsanalys kan plötsligt fokusera poetens utgångspunkt och identifikation med havsdjurens villkor:

*Jag tillhör jordens utstötta
De rika människorna mal mig till djurfoder
medan de fattiga får dö av svält.
På så sätt umgås jag med det mänskliga.*

"Att umgås med det mänskliga" kan också vara en rad som beskriver flera dikter i Sent, tidigt. I den långa dikten Ön – i samlingen mitt – kopplar poeten samman det flytande livet med de fasta existerande villkoren för allt levande. "En tanke spritter till som fisken/ under båtens reling/ och inget var som förut/ dagen börjar." Men – denna dag är samtidigt en smärtans upplevelse av "den

flytande ön” som tar emot sina ”sneda fåglar”, när kvällsskuggorna faller: ”trädens stammar lades ut på marken”. Och en insmygande pessimism märks i rader som:

*”Parasollerna tas ned. De redan gamla
stapplar på sköra ben hem mot kvällen.”*

För övrigt är de 37 dikterna fyllda av balans och distans. En återhållsam melankoli, som hålls under ständig bevakning. En finkänslig dikt, som väger orden och ger varje formulering, ett tydligt innehåll. Vid genomläsningen går tankarna naturligt till den tidige Gunnar Ekelöf, där allt på jorden är sent – eller för sent. En poetisk och samtidigt personlig insikt, som talar om att allt har sin tid och den tiden bör nyttjas till att finna en rätt livskompass; en riktning, där livet går samman i något större, onåbart och för tanken obekräftat. I den fina inledningsdikten, som är en av samlingens bästa, heter det.

*Jag säger inte att livet är gott
hellre vill jag säga att det är ont
men jag säger inte det heller*

*Jag önskar mig bara tre verktyg:
Vinkelhaken, saxen, knivbladet...*

För den praktiskt initierade poeten är det viktigt att notera en ”vinkelhakes” betydelse, då grader och linjer skall ritas upp; saxen, som okuvligt klipper och knivbladet, som skär, där inte saxens styrka räcker till. På detta sätt skulpterar Lennart Sjögren njutbara dikter med ett svidande livsnära innehåll. Diktsamlingen antyder flera bibliska referenser och som en bärande undertext Jesu Bergspredikan: att se men ändå inte se. Och i samma andetag ett gudssökande, som i dikten Den blinda fisken, som i all sin kristocentriska hemlighet speglar det bortomliggande paradiset, det oåtkomliga men ändå nödvändiga: ”kanske är den fisken en vagga för oss alla / här i grottans grav och vagga.”

Lennart Sjögren har åter visat att han är en av vårt lands bästa ”helhetspoeter”. Med det menar jag, att han kan på ett trovärdigt sätt integrera människa och natur, land och hav, det osynliga och synliga, det stora såväl som det lilla. En sorts återhållsam predikan, som lyfter upp de eviga frågorna och ropen, likväl som han ger en konkret lägesbeskrivning av livets bakomliggande byggstenar, vågor och havsdjupens mikrokosmos.

Hans-Evert Renérius

Bok: Lennart Sjögren, SENT, TIDIGT. Dikter. Bonniers Förlag.

